

הצורה, והצורה באמה זאת יוצא מסדר המציאות, כאשר כל האמה הזאת יצא מן האב שבא על בתו. כי הבת בטלה אצל האב, וכאלו הכל היה מן האב שהוא זכר. לכן כל האמה הזאת, עמום ומואב, נמשכים אחר הצורה, והצורה הזאת יוצאת מסדר המציאות. כי תולדות אלו אינם כמו אשר סדר השם יתברך, כאשר בא הכל מן האב אשר נחשב צורה, והוא צורה זרה. ולכן נאסרו הזכרים וזקא ולא הנקבות, כי הזכרים, אשר יש להם משפט הצורה, ראוי שיהיו אסורים, שהם צורה זרה, שהדבר הזה זר ביותר, ולא הנקבות.

וּמִפְּל מְקוֹם מְטַבֵּעַ בְּאֵמָה זֹאת כַּח הַצּוּרָה בְּיִתְרָה. אבל כאשר נטע ברכה זאת בישראל, היה עושה פרי חדש, והיה עושה שלטון, כאשר ראוי אל הצורה שהיא שולטת. והיה עושה צורה שלמה על כל, הוא המשיח, שהוא צורה נחשב לישראל. ומזה תבין אסור עמום ומואב, אסור שלהם אסור עולם (דברים כג, ד), בעבור נטותם אל הצורה היוצאת מן סדר העולם, ואי אפשר לחבר צורה הרעה אל ישראל, אשר צורתם אלקית נבדלת. ולפיכך מעולם היה עמום ומואב צוררי ישראל יותר מפל האמות, ועליהם אמר הכתוב (איכה א, ט): **יְדוּ פֶרֶשׁ צֶרַע עַל כָּל מַחְמַדְיָה, זֶה עֲמוּן וּמוֹאֵב, כִּדְאִיתָא בְּפִרְק קַמְא דִּיבְמוֹת (טו, ב).** והבן מה שאמר ידו פרש צר, ולא אמר אויב, כי אין להם חבור ביחד בשביל הצורה הזרה. אבל הנקבות מתרות, מפני שהנקבה אינה צורה, ולפיכך אפשר לה הדבקות בישראל. ואדרבה, ראויים הם שעל ידם יהיו נולדים השלטונים האלקיים.

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ בְּמִדְרָשׁ (בראשית רבה פרשה נא, ח): ונתנה מאבינו זרע (בראשית יט, לב), בן לא נאמר, אלא זרע הבא ממקום אחר, וזהו מלך המשיח, עד כאן. ובאור ענין זה, כי לא היה ראוי לצאת המשיח רק בהרבה הזאת, מלוט שבא על בנותיו, שהיה נמשך הזרע מן הצורה ויבריו אותם בישראל, ואז יצא הצורה האלקית הקדושה, הוא המשיח, שהיה לעתיד השלטון הזה. והינו דאמר זרע הבא ממקום אחר, רוצה לומר שצריך פרי חדש אחר כמו שהתבאר, וצריך נטיעה חדשה. ודברים אלו עמקים מאד מענין זה שאמר זרע הבא ממקום אחר, כאשר תעמיק ותבין זה. ועל זרע האלקי הזה אמרו בגמרא (סנהדרין צג, ב), שהיה רומז לה בעז שייצאו ממנה ששה בנים, וכל אחד ממש מדות. כי כל זה מורה שהקדוש ברוך הוא היה מבריו בישראל זרע אמת אלקי, ומצד עצמם הם זרע פסול, רק מפני כי שתי ברכות שהברכו בישראל, והם אינם זרים. כי הפסול שלהם מצד הצורה, והם נקבות, ואינם נחשבים צורה. לכן אינם פסולים, והם מוכנים אל הזרע הזה, הוא המשיח. ולפיכך כל אחד ואחד יש בו שש מדות.

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ יוֹדֵעַ נֶגֶן, יוֹדֵעַ לְשָׂאֵל, פְּרוֹשׁ, שְׂיֹדֵעַ נֶגֶן וְהַשּׂוֹאֵל מִדָּה אַחַת לָהֶם. לפי שהתורה משמח

בהרכבת בנות לוט בישראל יוצא המשיח, שהוא זרע אלוקי מיוחד

מידותיו של דוד המלך

כְּאֵשֶׁר הִכְרִיחַ אוֹתוֹן הַקֶּבֶה בישראל, הפרי שנוצר מהן הוא פרי חדש שלא היה כמותו קודם, ופרי זה ראוי לשלטון, לפי שבו שולטת הצורה באופן מיוחד, ומצד הצורה בא השלטון. מהבכרה זו נוצר הפרי השלם, שהוא המשיח, שגם בישראל, שהם בעלי צורה בין העמים, נחשב לבעל צורה מיוחדת. מדברים אלו התברר מדוע נאסרו עמום ומואב לבוא בקהל, ומדוע איסורם איסור עולם, מפני שצורתם חריגה, ואי אפשר לחבר צורה מעוותת בישראל, שלהם צורה אלוקית רוחנית. מסיבה זו עמום ומואב היו צוררי ישראל יותר משאר האומות, ועליהם אמר הכתוב: **יְדוּ פֶרֶשׁ צֶרַע עַל כָּל מַחְמַדְיָה,** כמו שפרשו חז"ל במסכת יבמות, שפסוק זה נאמר על עמום ומואב. והבן מה שאמר הכתוב: **יְדוּ פֶרֶשׁ צֶרַע,** ולא אמר אויב, ללמד שאין לאומות אלה חיבור לישראל, בגלל צורתם הורה. אבל הנקבות, שאינן הצורה, מותרות לבוא בקהל, ואדרבא ראויים הן לבוא בקהל, שמהן יצא הפרי המיוחד הראוי לשלטון רוחני עליון.

עַל דְּבָרִים אֲלוֹ אִמְרוּ בְּמִדְרָשׁ, ונחיה מאבינו זרע, לא נאמר ונחיה מאבינו בן, אלא נאמר זרע, זה זרע הבא לאחר זמן רב, והוא מלך המשיח. ביאור דבריהם, לא היה ראוי לצאת המשיח אלא באופן זה של לוט הבא על בנותיו, שהצורה תהיה שולטת ויבריו אותן בישראל, ומהן תצא הצורה האלוקית המיוחדת בקדושתה, הוא המשיח שלו יהיה השלטון. וזוהי הכוונה בדבריהם, זרע הבא לאחר זמן רב, כלומר צריך להיות פרי חדש שעדיין לא היה, כדי שתהיה הווייה חדשה בישראל. דברי חכמים שאמרו, זרע הבא לאחר זמן רב, עמוקים מאוד, לכשתבין דברים אלו. על הזרע האלוקי הזה אמרו חכמים, שרמו בוועז לרות שיצאו ממנה ששה בנים, שלכל אחד מהם שש תכונות. המספר שש מורה על היושר והאמת, וזה מלמד שהקב"ה מברך בעם ישראל זרע אלוקי אמיתי, ואף שמצד מקורם הם זרע פסול, אלא ששתי הברכות שהברך הקב"ה בישראל אין להם צורה מעוותת, מפני שהן נקבות, והנקבות אינן צד הצורה אלא צד החומר, לכן לא נפסלו. אדרבא הן מוכנות שמהן יצא הזרע המיוחד, הוא מלך המשיח, לכן לכל אחד ישנן שש תכונות, כי כאמור חידע על הימשכות הברכה מלמעלה למטה.

אמרו שידע נגן פירושו יודע לשאול בדברי תורה, מפני שלידע נגן ולידע לשאול יש תכונה משותפת. התורה

לב האדם, וכאשר ישאל אדם הוא משמח לב השומע, ופותח את לבו עד ששמח, כמו שעושה מי שידוע נגן. והתשובה שמישיב לו דומה לגבור חיל, מנצח את השואל, וזה גבור חיל. אבל הנושא ונותן בתורה, בעל משא ומתן מקשה ומתריץ, זהו נקרא איש מלחמה. וכן איש תאר, שמרצה ומתאר את דבריו, הכל מדה אחת היא. וכן וה' עמו, שהלכה כמותו בכל מקום. כי הוא יתברך אמת, וכאשר דבריו אמת לפי ההלכה, אז הקדוש ברוך הוא עמו, וזה מברא.

אָבֵל שֵׁשׁ מִדּוֹת הָאֱלֹקִיּוֹת שֶׁהֵם בְּמִשְׁיַח הֵם יוֹתֵר וְיוֹתֵר. ולפיכך מדות שלו הוא רוח חכמה ובינה עצה וגבורה והריחו ביראת ה'. אמר רבי אלכסנדר: מלמד שהטעינו מצוות ויסורים כרחים, ובהרבה נסחאות לא מצאתי שהטעינו מצוות, רק שהטעינו יסורים כרחים. ואם גרסינו מצוות, פרוש שהטעינו מצוות התורה, והמשיח יהיה מקים התורה, וזה נקרא שהטעינו מצוות כרחים. וכן היסורין גם כן הם זכור הנפש. ומפני זה כתב והריחו לשון נופל על לשון, שמפני שיהיה לו יסורין ומצוות שקשים עליו כרחים, כתב גם כן והריחו. כי מי שיש לו מעלה הנבדלת מן החמר, לכן העולם החמרי מתנגד לו ביותר, ולפיכך יש עליו יסורים כרחים. וזרש זו הוא לשון נופל על לשון, לא שיהיה פרוש והריחו לשון רחים, כי המ"ם הוא שרש. רק הוא לשון נופל על לשון, כמו שהתבאר בחבור באר הגולה.

וּבְמִדְרָשׁ, רבי אחא בשם רב הונא, לשלשה חלקים נתחלקו היסורים: אחד לדוד, ואחד לדורו של שקד, ואחד למשיח. ובאור ענין זה, כי ענין היסורים הם מצד התנגדות אשר יש לדבר אחד, לכן באים יסורים עליו. וידוע כי האמות וישראל הם מתנגדים. ודוד היה ההתחלה לענין זה, שהיה לוחם באמות המתנגדים. ומפני כן האמות, שהם רוצים לבטל אשר מתנגד להם, לכן האמות גם כן היו מתנגדים ביותר אל דוד, שהוא כמו התחלה לדבר זה. והרועי מלכות הם עצם ישראל שהאמות מתנגדים להם. כי הרועי מלכות היו מוסרים נפשם על התורה והמצוות, ולכן היו הם עצם ישראל שהאמות היו מתנגדים להם, והיו שולטין בהם. ומלך המשיח הוא יהיה סוף ההתנגדות, לפי שהמלך המשיח בא לבטל את האמות. ולכן בכל כחם יהיו האמות מתנגדים למשיח. ואלו דברים הם עמקים מאד. וזהו דמורח ודאין. וכל הדברים האלו מעידים ומורים על מעלת המשיח.

משמחת לב. כאשר אדם שואל לענין, התורה משמחת את הנשאל, ופותחת את לבו להבין יותר ממה שידע עד עתה, וכך גם הנגינה משמחת לב. כאשר משיב לשואל דומה לגבור חיל, כי גובר על השואל. הנושא ונותן בדברי תורה, שהוא גם שואל וגם עונה, נקרא איש מלחמה. והמבאר דבריו נקרא איש תואר, כי הוא מתאר את דבריו, ולשניהם תכונה משותפת. וכן מה שאמרו וה' עמו, שהלכה כמותו בכל מקום, כי הקב"ה אמת, וכאשר אמר דבריו שהם מכוונים את האמת, אז הקב"ה איתו.

שֵׁשׁ הַתְּכוּנוֹת הַאֲלוּקִיּוֹת שֶׁמֵּנֵי חַכְמִים בְּמִשְׁיַח, עליונות יותר מהתכונות שמנו בדוד. תכונותיו הן: רוח חכמה ובינה, עצה, גבורה ודעת והריחו ביראת ה'. על מה שנאמר: והריחו ביראת ה', דרש רבי אלכסנדר, מלמד שהטעינו הקב"ה מצוות ויסורים כרחיים. בהרבה נוסחאות לא מצאתי שגרסו שהטעינו מצוות, אלא הגרסה שהטעינו יסורים כרחיים. אם גורסים שהטעינו מצוות, הכוונה שהטעינו את מצוות התורה, והוא יקיים את כולן. המצוות מזככות את נפש האדם, וכך הם היסורים מזככים את האדם. לכן נכתב והריחו, לשון נופל על לחיים, מפני שהמצוות והיסורים קשים כרחיים. מכיוון שהמלך המשיח רוחני ביותר, עולם החומר מנגד לו, לכן יש לו יסורים קשים. אין כוונת חכמים לומר שהביאור למילה והריחו הוא רחים, כי המם של רחים היא אות שורשית, אלא כוונתם לומר שזה לשון נופל על לשון. כמו שהתבאר בחיבורנו באר הגולה.

אִמְרוּ בְּמִדְרָשׁ, אמר רבי אחא בשם רב הונא, לשלושה חלקים נחלקו היסורים: אחד לדוד, ואחד לדורו של שמד ואחד למלך המשיח. ביאור הדברים, היסורים באים על מי שיש לו התנגדות מדבר מסוים, על כן באים עליו היסורים, מכח התנגדות אותו הדבר. ידוע שישראל והאומות מתנגדים זה לזה. הראשון שהתנגד לאומות ויצא נגדן למלחמה היה דוד. מסיבה זו רצו האומות לבטל את מי שמתנגד אליהן, והוא ההתחלה להתנגדות בפועל לאומות. דודו של שמד והם עשרה הרועי מלכות, הם עצם ישראל, כי מסרו עצמם לקיום תורה ומצוותיה, והאומות מתנגדים לעצם ישראל, ושלטו על עשרה הרועי המלכות. ומלך המשיח הוא סוף ההתנגדות, כי הוא בא לבטל מלכות האומות, לכן בכל כוחם הם יתנגדו למלך המשיח. דברים אלו עמוקים מאוד. ומה שאמרו ששופט על פי הריח, זה כתוצאה מהיסורים והמצוות שיהיו עליו כרחיים תזוקק נפשו מאוד. כל הדברים האלו מעידים על מעלת המשיח.

למשיח יסורים המזככים את הנפש

היסורים מפני התנגדות האומות

